

УДК 639.598.033/.087.72:661.691.003.13

О.І. СОБОЛЄВ, канд. с.-г. наук

ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ДОБАВОК СЕЛЕНУ В КОМБІКОРМИ ДЛЯ ГУСЕНЯТ, ЩО ВИРОЩУЮТЬСЯ НА М'ЯСО

Інтенсивний розвиток птахівництва за останні 30 років призвів до насичення ринку яйця та м'яса птиці. Сьогодні важливою проблемою є підвищення якісних показників продукції птахівництва при одночасному зниженні витрат на її виробництво.

У структурі собівартості продукції птахівництва корми мають найбільшу питому вагу. Тому питання підвищення якості комбікормів і пошук шляхів до зниження витрат на одиницю продукції завжди залишаються актуальними.

Сучасна сільськогосподарська птиця має генетично зумовлену високу швидкість росту і тому чутлива навіть до незначних коливань у раціоні рівня поживних і біологічно активних речовин. Важливе значення в повноцінній годівлі птиці мають мінеральні речовини. Вони є структурним матеріалом у процесі формування тканин і органів, беруть участь в обміні речовин та інших біохімічних реакціях, що забезпечують нормальну життєдіяльність організму.

Дефіцит або надлишок окремих макро- і мікроелементів у раціонах птиці, як правило, призводить до зниження їхньої продуктивності і виникнення захворювань. Особливу увагу привертає група "нових" мінеральних елементів і їх сполук, які нині віднесені до життєво необхідних. Селену тому числі.

Основна біохімічна роль селену полягає у підтриманні структурної стабільності та активної діяльності кліткових мембран. Забезпечуючи нормальний перебіг обмінних процесів у живій клітині, він бере участь у складному комплексі ферментативних систем. Селен і його сполуки істотно впливають на окисно-відновні процеси, обмін речовин і енергії в організмі, резистентність птиці до захворювань і, як наслідок, на її продуктивність [1,2].

Беручи до уваги досягнення останніх років у галузі фізіології та біохімії цього елемента, час переглянути основні моменти використання селену у птахівництві.

- Оптимізація мікромінерального живлення гусенят за рахунок уведення у їхні раціони селену, дозволяє підвищити продуктивність птиці, знизити витрати корму на одиницю продукції і в результаті поліпшити економічні показники виробництва.

Тому сьогодні є актуальними дослідження щодо норм введення селену в комбікорми для сільськогосподарської птиці різного виду, віку і напрямку продуктивності.

Аналіз доступних джерел літератури показує, що даних, відносно норм селену в збалансованих комбікормах для птиці, у тому числі і для м'ясних гусенят, надто мало і вони суперечливі. Так, за рекомендаціями чеських учених, у комбікорми для гусенят потрібно вводити від 0,17 до 0,20 мг/кг селену залежно від періоду індивідуального розвитку [3].

Канадські вчені дійшли висновку, що норма селену в комбікормах для гусей та для птиці інших видів має не перевищувати 0,3 мг/кг [4]. Водночас американські дослідники твердять, що допустимі рівні селену у раціонах для птиці становлять близько 2,5 мг/кг [5].

Наші дослідження показали, що найкращі продуктивні якості мали гусенята, яким згодовували комбікорми, збагачені селеном із розрахунку 0,4 мг/кг [6].

Встановлену за результатами науково-господарського дослідження оптимальну норму введення селену до складу комбікорму ми визнали як орієнтовну, таку, що потребує виробничої перевірки.

Мета і завдання. Апробувати на великому поголів'ї оптимальну норму добавки селену в комбікорми для м'ясних гусенят.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводилися у ПОП "Конельська-Попівка" Жашківського району Черкаської області на

гусенятах горьковської породи. Для проведення виробничої апробації було сформовано за принципом аналогів дві групи добових гусенят. Гусенята контрольної групи (452 гол.) протягом періоду вирощування одержували комбікорми, які збалансовані за основними поживними та біологічно активними речовинами відповідно до існуючих норм. Гусенятам дослідної групи (480 гол.) у комбікорми додатково вводили селен із розрахунку 0,4 мг/кг. Як джерело селену використовували селеніт натрію (Na_2SeO_3) з коефіцієнтом перерахунку елемента у сіль 2,19.

Гусенята вирощувалися на глибокій підстилці до 75-денного віку при вільному доступі до корму і води. Технологічні нормативи та умови утримання в обох групах були однаковими і відповідали нормам, що рекомендовані для молодняку гусей.

Економічну ефективність (Е) вирощування м'ясних гусенят розраховували за формулою:

$$E = (C_d - C_k) - (C_k - C_k) \times A_d$$

де C_d і C_k – реалізаційна ціна 1 ц живої маси гусенят у дослідній і контрольній групах, грн; C_d і C_k – собівартість 1 ц живої маси гусенят у дослідній та контрольній групах, грн; A_d – кількість виробленої продукції (загальна жива маса вирощеного молодняку) у дослідній групі, ц.

Результати досліджень. Результати виробничої апробації показали, що введення селену до складу комбікормів у дозі 0,4 мг/кг позитивно вплинуло на продуктивні якості м'ясних гусенят (табл. 1).

Таблиця 1 – Основні зоотехнічні показники вирощування м'ясних гусенят

Показник	Група	
	контрольна	дослідна
Жива маса (г) у віці:		
добовому	86,4±0,79	86,0±0,88
75-денному	3264,5±55,13	3412,7±45,25*
Абсолютний приріст, г	3178,1	3326,7
Середньодобовий приріст, г	42,3	44,3
Відносний приріст, %	189,7	190,2
Збереженість, %	83,4	85,6
Споживання корму, г/гол./доб.	233,0	233,8
Витрати корму на 1 кг приросту живої маси, кг	5,50	5,27

Примітка. *P>0,95

Зокрема з'ясовано, що гусенята дослідної групи росли і розвивалися краще, і наприкінці вирощування мали живу масу 3412,7 г, що на 4,5 % (P>0,95) вище, ніж аналогічний показник у контрольній групі.

Різниця у живій масі між групами гусенят позначилася і на інших показниках, що характеризують ріст птиці. Так, за період вирощування абсолютний приріст живої маси у гусенят дослідної групи на 148,6 г, або на 4,6 %, а середньодобовий – на 2,0 г, або на 4,7 % були вищими, ніж у їх ровесників із контрольної групи і відповідно становили 3326,7 та 44,3 г. Більш високою, порівняно з контролем, виявилася і відносна швидкість росту птиці дослідної групи (190,2 % проти 189,7 %).

Добавка селену в комбікорми для гусенят дослідної групи сприяла підвищенню їх збереженості на 2,2 %, у той час як у контролі цей показник становив 83,4 %.

Аналіз даних щодо витрат корму на одиницю продукції і на одну голову виявив деякі відмінності між групами. Так, найвищий показник витрат корму на 1 кг приросту живої маси реєструвався у контрольній групі (5,50 кг), найнижчий – у дослідній групі (5,27 кг). Різниця на користь останньої становила 0,23 кг, або 4,2 %. Підвищення ефективності використання корму зумовлено насамперед більш високою інтенсивністю росту молодняку дослідної групи, але ніяк не середньодобовим споживанням птицею корму, яке в обох групах було майже однаковим і коливалося в межах 233,0 – 233,8 г/гол. Проте, не можна залишити без уваги той факт, що гусенята дослідної групи у середньому за добу

корми не впливає негативно на апетит та поїдання птицею корму.

Дані виробничої апробації переконливо доводять, що оптимізація мікромінерального живлення гусенят за рахунок введення у їхні раціони селену, дозволяє підвищити продуктивність птиці, знизити витрати корму на одиницю продукції і в результаті поліпшити економічні показники виробництва. Підтвердженням цьому є дані, наведені в таблиці 2.

З наведених матеріалів видно, що загальна сума витрат у розрахунок на одне добове гусеня за період вирощування у контрольній та дослідній групах становила 28,28 та 28,69 грн відповідно. Незначне збільшення витрат (на 1,4 %) у дослідній групі пояснюється в основному більшими витратами на оплату праці (за рахунок одержання більшого валового приросту).

Витрати ж, пов'язані з введенням додаткової кількості селену у раціон гусенят, становили лише 3,47 грн, або 8,44 грн у розрахунок на 1000 голів добового молодняку. Звідси вартість комбікормів для молодняку дослідної групи зросла на 0,45 грн/т.

Підвищення продуктивних якостей гусенят за період вирощування дозволило знизити собівартість 1 ц живої маси на 56,70 грн, або на 5,5 % проти аналогічного показника в контрольній групі (1038,29 грн).

Економічний ефект від вирощування м'ясних гусенят на комбікормах, до складу яких вводили селен у кількості 0,4 мг/кг, у розрахунок на 1000 голів становив 1657,29 грн (у цінах, які були встановлені на корми та продукцію у 2004 році).

Таблиця 2 – Економічна ефективність використання добавок селену в комбікормах для м'ясних гусенят

Показник	Група	
	контрольна	дослідна
Прийнято на вирощування, гол.	452	480
Вирощено молодняку, гол.	377	411
Середня жива маса 1 гол., кг	3,264	3,412
Приріст живої маси 1 гол., кг	3,178	3,326
Загальна жива маса молодняку, ц	12,31	14,03
Валовий приріст живої маси, ц	11,98	13,67
Загальновиробничі витрати, грн	12781,42	13771,75
Собівартість 1 ц живої маси, грн	1038,29	981,59
Собівартість 1 ц приросту живої маси, грн	1066,89	1007,44
Реалізаційна ціна 1 ц живої маси, грн	1150,00	1150,00
Економічна ефективність, грн	–	795,50
Економічна ефективність на 1000 гол.	–	1657,29

Висновки та перспективи подальших досліджень. Впровадження у практику гусівництва науково обґрунтованої норми введення у комбікорми для м'ясного молодняка селену (0,4 мг/кг) дозволить значно підвищити ефективність його вирощування і одержати додатковий прибуток на 1000 голів гусенят 1657,29 грн.

У подальшому за результатами досліджень планується підготувати для спеціалістів птахопідприємств, інженерів-технологів комбікормової промисловості, наукових працівників і студентів методичні рекомендації щодо біологічної ролі селену та обґрунтування доцільності введення його до складу комбікормів для гусенят.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сурай П.Ф., Дворская Ю.Е. Органический селен и его роль в птицеводстве // Эффективное птицеводство и животноводство. – 2004. – № 7 (19). – С. 51 – 61.

2. Ошкіна Л., Трифонов Г., Прытков Ю. Влияние препарата ДАФС-25 на рост цыплят бройлеров // Птицеводство. – 2005. – № 8. – С. 9 – 10.

3. Полашек Л. Каталог премиксов кормовых добавок и продуктов для сельскохозяйственных и домашних животных (Премиксы для домашней птицы). – Прага, 2000. – 16 с.

4. Selenium supplementation of livestock feeds Canadian // Food Inspection Agency, Animal Products Directorate, Animal Health and Production Division. – 1992. – Т.3. – С. 112.

5. Ібатуллін І.І., Вещицкий В.А., Отченашко В.В. Використання селену в рослинництві та тваринництві. – К., 2004. – 208 с.

6. Соболев О.І. Ефективність використання селену в комбікормах для гусенят, що вирощуються на м'ясо // Забезпечення ветеринарно-санітарного благополуччя тваринництва, якості і безпеки продукції: Матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (27–29 жовтня 2004 р.). – Одеса, 2004. – Ч. II. – С. 169 – 175.

Экономическое обоснование целесообразности добавок селена в комбикорма для мясных гусят

А.И. Соболев

Апробирована на большом поголовье птицы оптимальная норма введения селена в комбикорма для мясных

гусят. Установлено, что скармливание гусят комбикормов, обогащенных селеном из расчета 0,4 мг/кг, по сравнению со стандартным комбикормом, позволяет увеличить их живую массу на конец выращивания на 4,5 %, сохранность – на 2,2 %, снизить затраты корма на 1 кг прироста живой массы на 4,2 % и получить экономический эффект 1657,29 грн (из расчета на 1000 голов суточного молодняка).

The economic prove of expedient additions of selenium all-mash for meat-goslings

O. Sobolev

The optimal dose of selenium all-mash for meat goslings is tested on large population of poultry. It is established, that the dose of 0,4 mg/kg of selenium in feeding for goslings in comparison with the standard all-mash permits to increase their body weight by the end of growing per 4,5 %, safety per 2,2 % and decrease the feed expenses of 1 kg of body-weight gain per 4,2 % and gets the economic effete of 1657,29 hrn (in estimation for 1000 of goslings youngsters).

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ДИЗЕЛЬНОГО БІОПАЛИВА

Уряд України затвердив Програму розвитку виробництва дизельного біопалива, метою якої є підвищення рівня екологічної і енергетичної безпеки України, зменшення залежності національної економіки від імпорту нафтопродуктів, забезпечення аграрного сектору економіки і транспортної галузі дизельним біопаливом.

В рамках Програми передбачається розробка нормативних документів і технічних умов з питань виробництва і використання дизельного біопалива з подальшою підготовкою відповідних державних стандартів.

Програмою визначається перспектива створення регіональних зон концентрованої вирощування озимого і ярого рапсу площею від 50 до 70 тис. га і технічної бази з виробництва дизельного біопалива. Загалом передбачається збільшення площі посівів рапсу до 10 % загальної орної площі в Україні і переробка 75 % вирощеного врожаю на дизельне біопаливо.

Виконання Програми в повному обсязі дозволить виробляти дизельне біопаливо в об'ємі 623 тис. т на рік, що зменшить імпорт нафти до 1,88 млн т і, відповідно, скоротить витрати валютних ресурсів на 40,4 млрд грн (з розрахунку орієнтовної ціни нафти 2100–2400 грн/т).

Законодавство АПК

ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ В ДЕРЖАВНОМУ БЮДЖЕТІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ ПО ОХОРОНІ ПРАВ НА СОРТИ РОСЛИН ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПО КРЕДИТАХ, НАДАНИХ НА РОЗВИТОК НАСІННИЦТВА

Уряд України затвердив порядок використання грошових коштів, передбачених у держбюджеті для забезпечення виконання Державною службою по охороні прав на сорти рослин зобов'язань по кредитах, наданих на розвиток насінництва.

Перерахування бюджетних коштів здійснюється згідно з вимогами Порядку обслуговування держбюджету по витратах, затвердженого Державним казначейством, і направляються Держсортслужбою на погашення основного боргу і виконання зобов'язань по виплаті відсотків за користування кредитом.

Держсортслужба складає акт перевірки даних щодо заборгованості перед держбюджетом по погашенню і обслуговуванню кредиту, на підставі якого погашаються зобов'язання по кредитах шляхом перерахування бюджетних коштів на відповідні рахунки, відкриті в Державному казначействі.

З детальною інформацією щодо моніторингу законодавства АПК можна ознайомитися на сайті <http://www.agroperspectiva.com>